

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

ANALIZA KMETIJSKOSTVA NA PLANINSKEM POLJU

Laze, 22. 01. 2020

Majda Godina, univ. dipl. inž. zoot.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

V analizo smo zajeli naselja Planina, Liplje, Laze, Jakovca in Grčarevec

V analizi so predstavljeni podatki:

- o kmetijskih zemljiščih
- številu in vrstah domačih živali
- kmetijskih praksah in
- vključenost v kmetijske prakse

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

Naselje	Število prebivalcev ¹	Št. gospodinjstev	Število aktivnih kmetij 2004	Delež aktivnih kmet. / vsa gospodinjstva	Število aktivnih kmetij 2009	Delež aktivne kmet./ vsa gospodinjstva	Število aktivnih kmetij 2019	Delež aktivne kmet./ vsa gospodinjstva
Planina	804	275	31	11,3%	33	12,0%	33	12,0%
Liplje	18	9	1	11,1%	1	11,1%	1	11,1%
Jakovica	68	23	12	52,2%	13	56,5%	13	56,5%
Laze	331	123	20	16,3%	21	17,1%	21	17,1%
Grčarevec	239	84	9	10,7%	8	9,5%	10	11,9%
Skupaj	1.460	514	73	14,2%	76	14,8%	78	15,2%

Največje naselje je Planina, ki ima ob 275-ih gospodinjstvih 33 aktivnih kmetij. Kot aktivne kmetije smatramo kmetije, ki so v letu 2019 vložile zbirno vlogo in uveljavljale vsaj enega od ukrepov Skupne kmetijske politike (plačilne pravice, plačila za OMD, ekološka plačila, KOPOP plačila). Nekaj več aktivnih kmetij je še v naselju Laze na jugo vzhodnem robu Planinskega polja. Glede na število gospodinjstev je dokaj kmetijska Jakovica, medtem ko je v Lipljah samo ena aktivna kmetija. Kot vidimo, se število v zadnjih petnajstih letih ni bistveno spremenilo. S kmetijstvom se sedaj ukvarja od 11,1 do 17,1% vseh gospodinjstev, izjema je naselje Jakovica, kjer se s kmetijstvom ukvarja več kot polovica vseh gospodinjstev.

Kmetije in kmetijske površine v rabi

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

	Število kmetij	Površina skupaj (ha)	Travniki (ha)	Travniki (%)	Njive (ha)	Njive %
2004	73	761,41	741,84	97,4	19,57	2,6
2009	76	843,46	824,39	97,7	19,07	2,3
2019	78	853,43	844,43	99,0	9,00	1,1

Stanje se v petnajstih letih ni bistveno spremenilo. Število kmetij se je povečalo za 5 kmetij, nekoliko so se povečale tudi obdelovalne površine, tako da se povprečna velikost kmetije ni bistveno spremenila.

Največji delež kmetij, 50 kmetij oz. 64% vseh kmetij, obdeluje manj kot 10 ha kmetijskih površin. 19 kmetij oz. 24% vseh kmetij ima v uporabi od 10 – 20 ha kmetijskih površin. 8 kmetij ali 10% obdeluje od 20 do 40 ha kmetijskih površin. Samo ena kmetija (nahaja se v naselju Planina) obdeluje več kot 40 ha kmetijskih površin in redi 25,1% vseh živali, ki jih redijo kmetije (preračunano na GVŽ - glav velike živine).

Na omenjenem območju prevladujejo travniki in pašniki. Delež njiv se je v zadnjih petnajstih letih zmanjšal in trenutno predstavlja samo 1,1% kmetijskih zemljišč. Leta 2004 je bilo njiv 19,6 ha oz. 2,6%. Na njivah so kmetje pridelovali krmo za živali, predvsem koruzo za silažo. Pridelovanje koruze so kmetje opustili zaradi škod, ki jih povzročata škodljivci koruzni hrošč (*Diabrotica v. virgifera* LeConte). Najuspešnejši način za zatiranje koruznega hrošča je širok kolobar in dovolj njivskih površin. Ker je območje zaščiteno kot okoljsko občutljivo travinje (OOTT), kmetije ne morejo izvajati kolobarja, posledično pa so pridelovanje koruze opustili, kar je tudi pripomoglo k zmanjšanju njivskih površin. V letu 2019 je na območju vseh petih naselij samo 9 ha njiv, na katerih pridelujejo poljščine in vrtnine za samooskrbo.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

Število kmetij, ki redijo živali v letih 2004, 2009 in 2019

Vrsta rejnih živali	Število kmetij 2004	Število kmetij 2009	Število kmetij 2019
Krave molznice	9	7	5
Krave dojlje in ostalo govedo	43	38	26
Kopitarji	2	3	6
Drobnica	0	0	2
Več vrst rejnih živali	7	9	9
Ne redijo živali	12	19	30
Skupaj	73	76	78

V zadnjih 15 letih se je povečalo število kmetij, na katerih ne redijo živali. V letu 2004 je bilo takih kmetij 12 oz. 16,4% vseh kmetij, v letu 2019 je bilo brez živali 30 kmetij oz. 38,50% vseh kmetij. Kmetije brez živali krmo s travnikov prodajo ali dajo v brezplačno uporabo drugim kmetijam, ki redijo živali.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

ŠTEVILO ŽIVALI V GVŽ NA KMETIJAH

	Število kmetij	Skupaj GVŽ	Govedo GVŽ	Kopitarji GVŽ	Drobnica GVŽ	GVŽ/ha
2004	73	517,8	436,7	80,5	0,6	0,68
2009	76	597,2	524,6	71,5	1,1	0,71
2019	78	766,1	644,7	102,3	19,2	0,90

Kljub temu, da se je zmanjšalo število kmetij, ki redijo živali, se je skupno število živali povečalo in s tem tudi število GVŽ na posamezno kmetijo. Pred petnajstimi leti je bilo na kmetijah, ki redijo živali, povprečno 7,09 GVŽ, v letu 2019 je to 9,82 GVŽ na kmetijo. Povečala se je tudi povprečna obremenitev na ha kmetijskih površin (z 0,68 GVŽ/ha na 0,90 GVŽ/ha), vendar je povprečna obremenitev v skladu z omejitvami, ki veljajo pri izvajanju KOPOP (Kmetijsko okoljska podnebna plačila).

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

Vključenost kmetij v ukrepe EK in KOPOP oz. KOP

Št. kmetij	2004 ¹	2009 ²	2019 ³
Kmetije vključene v EK	3	2	4
Kmetije vključene v EK in KOP oz. KOPOP ukrepe	/	1 (EK in KOP)	7 (EK in KOPOP)
Kmetije vključene v KOP oz. KOPOP ukrepe	56 (KOP)	(30 KOP)	12 (KOPOP)

KOPOP ima višje zahteve kot jih je imel KOP, kar je lahko eden od vzrokov, da je število vključenih kmetij manjše. Povečalo se je število ekoloških kmetij. Po načelih ekološkega kmetovanja je v letu 2009 kmetovala smo ena kmetija, v letu 2019 je takih kmetij 11.

V prejšnjem programskem obdobju PRP 2007–2013 so se kmetije lahko vključevale v ukrep KOP – Kmetijsko okoljska plačila.

Največ kmetij iz obravnavanega območja je bilo vključenih v podukrepe REJ – sonaravna reja domačih živali, ETA – Ohranjanje ekstenzivnega travinja in HAB – Ohranjanje posebnih travniških habitatov.

V programskem obdobju PRP 2014–2020 je KOP nadomestil KOPOP – Kmetijsko okoljska podnebna plačila, ki ga sestavlja 19 operacij.

Površine, vključene v ukrepe EK in KOPOP v letu 2019 (v ha)

Naselje	Skupne površine	EK	Skupaj (brez mejic)	KOPOP - VTR_KOS ¹	KOPOP - HAB_KOS; HAB_ORGG ²	KOPOP - MET_KOS ³	KOPOP - KRA_OGRM; KRA-VARPP ⁴	KOPOP - MEJICE (m') ⁵
Planina	392,81	74,6	60,24	41,41	12,01	6,82	/	6712
Liplje	23,29	23,12	21,45	/	/	/	21,45	1193
Jakovica	177,47	54,08	11,1	/	/	/	11,1	/
Laze	181,37	32,28	2,46	2,46	/	/	/	/
Grčarevec	78,49	36,01	/	/	/	/	/	379
Skupaj	853,43	220,09	95,25	43,87	12,01	6,82	32,55	8284